

**CONSILIUL SUPERIOR AL
PROCURORILOR**

*mun. Chișinău,
bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 73
tel.022-828501 e-mail:aparat@csp.md*

**THE SUPERIOR COUNCIL
OF PROSECUTORS**

*Chisinau city,
73, Ștefan cel Mare și Sfânt
tel.022-828501 e-mail:aparat@csp.md*

23 noiembrie 2021 nr.5/1-01d/21-2369
La nr.31-06-8850 din 15.11.2021

Domnului Sergiu LITVINENCO
Ministru al justiției

Alăturat, Vă transmitem avizul aferent proiectului de lege pentru modificarea Legii nr.3/2016 cu privire la Procuratură, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă nr.334 din 09.11.2021, în vederea examinării acestuia în contextul derulării procedurilor de legiferare.

Anexă: potrivit textului.

Cu respect,

**Președinte al Consiliului
Superior al Procurorilor**

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'AM' followed by a stylized flourish.

Angela MOTUZOC

OPINIA

exprimată de către membrii Consiliului Superior al Procurorilor aferent proiectului de modificare a Legii nr.3/2016 cu privire la Procuratură (nr.334 din 09.11.2021) expusă în tabel, după cum urmează:

Nr.	Prevederile proiectului de lege de modificare a Legii nr.3/2016 cu privire la Procuratură (nr.334 din 09.11.2021)	Propunerea de modificare	Argumentarea propunerii
1.	La articolul 17: alineatul (1) litera a), se expune în următoarea redacție: „a) are o experiență profesională de cel puțin 10 ani în domeniul dreptului, obținută în jurisdicția Republicii Moldova sau jurisdicții străine, inclusiv organizații internaționale, dintre care cel puțin 5 ani în funcția de procuror, judecător sau avocat	Propunem: - reformularea sintagmei „jurisdicții străine” sau, după caz, instituirea unor coordonate (criterii), care să precizeze conținutul termenului „străine”. - includerea condiției ca ultimii 5 ani de experiență a candidatului să fi fost realizați în Republica Moldova.	a) Intervenția legislativă aferentă art.17 nu se aliniază cerințelor stabilității actelor normative. Modificarea anterioară a acestei norme s-a făcut la 24.08.2021 (în vigoare din 03.09.2021), iar o intervenție nouă, la nici 3 luni, ar putea crea riscul unei frecvențe excesive a schimbărilor. Regula expusă la art.3 din Legea nr.100/2017 stabilește că la elaborarea unui act normativ urmează a fi respectat inclusiv principiul stabilității și predictibilității normelor juridice, fapt ce impune asigurarea unui termen adecvat pentru acțiunea actului normativ. Aceste principii interzic autorităților modificarea excesivă a actelor normative într-un interval scurt, or asemenea acțiuni pot genera insecuritatea raporturilor juridice. Prin urmare, intervențiile legislative majore efectuate des și la un interval scurt de timp (așa cum este în cazul art.17 din Legea nr3/2016) sunt în măsură să afecteze calitatea legii, care solicită consecvență adecvată. b) Sintagma „jurisdicții străine” este redactată într-o manieră prea largă. Considerăm că este important și necesar ca potențialul Procuror General, mandatul căruia este unul de nivel constituțional, să cunoască realitățile juridice specifice ordinii de drept naționale, întrucât ținând cont de acestea, precum și de problemele apărute să fie capabil să ofere soluții viabile, care să fie în măsură să răspundă necesităților sistemului Procuraturii. (Obiecție valabilă și pentru art.25 ¹ alin.(1)).

2.	<p>Se completează cu alineatul (17) și se expune în următoarea redacție: „(17) Interimatul funcției de Procuror General încetează de drept la data numirii în funcție de către Președintele Republicii a unui Procuror General în condițiile prezentei legi, precum și la data scurgerii termenului maxim de 12 luni de asigurarea interimatului funcției. Dacă după scurgerea termenului maxim de asigurarea interimatului funcției, nu a fost numit un nou Procuror General, Consiliul Superior al Procurorilor va selecta și propune Președintelui Republicii un alt procuror pentru a asigura interimatul funcției de Procuror General.</p>	<p>Propunem ca după sintagma „Interimatul funcției de Procuror General” să fie introdus textul „, dispus în condițiile alin.(16) din prezentul articol, ”.</p>	<p>Noțiunea de <i>interimat al Procurorului General</i> este o noțiune generală, care înglobează și situațiile când Procurorul General este în funcție, dar din varii motive obiective – boală, concediu de odihnă, deplasare de serviciu, este în imposibilitate de a-și exercita nemijlocit mandatul. În aceste cazuri tot suntem în prezența unui interimat al funcției de Procuror General. Pentru a nu crea o confuzie de ordin juridic și pentru a nu lăsa marjă mult prea largă de interpretare arbitrară și aplicare neuniformă a legii, trebuie făcute precizările de rigoare.</p>
3.	<p>(18) Interimatul funcției de Procuror General poate înceta prin decret al Președintelui Republicii la propunerea Consiliului Superior al Procurorilor.</p>	<p>Propunem: - după sintagma „Interimatul funcției de Procuror General” să fie introdus textul „, dispus în condițiile alin.(16) din prezentul articol, ”. - să fie expuse precis și exact cazurile în care interimatul funcției de Procuror General poate înceta la propunerea Consiliului Superior al Procurorilor, făcându-se claritate în situațiile în care spre exemplu: Procurorul General interimar refuză exercitarea în continuare a mandatului, demisionează, este numit în altă funcție, etc.</p>	<p>- Argumentarea este similară ca și pentru alin.(17). - Textul „la propunerea Consiliului Superior al Procurorilor”, nu este suficient de explicit și previzibil, întrucât nu oferă claritate juridică în condițiile în care persoana care exercită interimatul funcției de Procuror General refuză exercitarea acestuia sau solicită încetarea lui. Din redacția propusă de autorii proiectului nu sunt deduse condițiile concrete, altele decât cele specificate la alin.(17), când CSP este în drept să propună Președintelui Republicii încetarea mandatului Procurorului General interimar.</p>
4.	<p>La articolul 22: la alineatul (4), textul „o promovare poate fi înscris în Registru dacă în ultimii patru ani” se substituie cu textul „un transfer sau o promovare poate fi înscris în Registru dacă în ultimii doi ani”;</p>	<p>Propunem să se renunțe la instituirea concursului pentru exercițiul de transfer. Redacția în vigoare a legii nu necesită modificări.</p>	<p>Prin aplicarea prevederilor în speță, se va reveni la un mecanism rigid de realizarea a transferului, care era aplicabil până la modificările operate prin Legea nr.145/2020, asupra căruia CSP s-a expus anterior. Astfel, CSP a menționat că prevederile privind transferul urmează să fie mai flexibile.</p>

	alineatul (5) litera b), după cuvântul „promovarea”, se completează cu cuvintele „sau transferul”.		Menționăm că în nota informativă la Legea amintită <i>supra</i> , au fost invocate raționamente și explicații clare referitoare la necesitatea simplificării și fluidizării acestui mecanism. Nota de fundamentare a prezentului proiect nu conține argumente, care să susțină modificările propuse. Totodată, în nota informativă nu se conțin referințe la deficiențele întâmpinate la realizarea transferului în condițiile reglementate de prevederile în vigoare și nici aferent necesității realizării transferului prin concurs.
5.	La articolul 24: alineatul (5) se exclude; alineatul (6) va avea următorul cuprins: „(6) La ședința următoare, Consiliul Superior al Procurorilor selectează și propune Procurorului General numirea în funcție a candidatului desemnat.”	Revizuirea alineatului (6) astfel încât să fie clar că CSP este autoritatea care desemnează câștigătorul și îl propune Procurorului General pentru numire în funcție. Propunem o altă redacție: „La ședința următoare, Consiliul Superior al Procurorilor selectează candidatul și îl propune Procurorului General pentru numire în funcție.”	Redacția propusă pentru alin.(6) este vagă. Poate fi dedusă concluzia că CSP are rol decorativ, deoarece propune un candidat desemnat. În lipsa precizărilor de rigoare nu este clar cine a desemnat candidatul și se creează impresia că CSP urmează să propună un candidat desemnat de o altă entitate. Din aceste considerente este necesară revizuirea redacției.
6.	Se completează cu art.25 ¹ având următorul cuprins: ”Articolul 25 ¹ . Numirea în funcția de procuror-șef al procuraturii specializate	Revizuirea locului articolului în speță în conținutul Legii nr.3/2016 din perspectiva logicii juridice a expunerii articolelor și a tehnicii legislative. Propunem: - introducerea acestuia după art.18, astfel încât normei în speță să-i fie atribuită numerotarea <i>art.18¹</i> și redenumirea sa, astfel încât titlul articolului să exprime succint obiectul său de reglementare. - redenumirea după cum urmează: „Condițiile de numire în funcție a procurorului-șef al procuraturii specializate”.	Obiectul de reglementare al acestui articol vizează condițiile și criteriile de selecție pentru numirea în funcție a procurorilor conducători ai procuraturilor specializate, care potrivit ierarhiei și în virtutea competențelor atribuite sunt asimilați adjuncților Procurorului General. Pentru o mai bună înțelegere a legii și întru respectarea logicii expunerii dispozițiilor, este relevant strămutarea acestuia după art.18 din Legea nr.3/2016 care prevede condițiile numirii în funcție a adjuncților Procurorului General.
7.	Art.25 ¹ alin.(1)	Necesită a fi reformulat.	Nu este suficient de clar criteriul respectiv, nefiind expus într-o formulare juridică proprie cadrului

	<p>f) în privința sa nu planează suspiciuni nerezolvate de corupție sau conexe corupției</p>		<p>normativ, fiind astfel afectată calitatea normei juridice. Observăm că un asemenea criteriu lipsește în cazul selectării Procurorului General, fapt ce trezește anumite neclarități vizavi de necesitatea acestui criteriu în cazul selectării candidatului la funcția de procuror-șef al procuraturii specializate.</p> <p>Sintagma „nu planează suspiciuni nerezolvate de corupție” conține termeni improprii cadrului juridic. La aplicarea în concret a legii nu există conținut precis pentru a transpune sensul juridic al verbului „nu planează” sau al sintagmei „suspiciuni nerezolvate”. Există un câmp larg de apreciere arbitrară a acestor termeni, care urmează a fi înlocuiți cu expresii caracteristice stilului juridic de redactare a normelor.</p>
<p>8.</p>	<p>Art.25¹ (2) Candidatul la funcția de procuror-șef al procuraturii specializate este selectat prin concurs public, care cuprinde următoarele etape: a) preselecția candidaților de către comisia specială instituită de Consiliul Superior al Procurorilor; b) selecția candidatului de către Consiliul Superior al Procurorilor.</p> <p>Proiectul instituie o comisie de preselecție pentru selectarea candidatului la funcția de procuror-șef al procuraturii specializate.</p>	<p>Propunem renunțarea la procedura de preselecție. Pentru a evidenția condiții mai stricte în procedura de selectare a candidatului la funcția de procuror-șef al procuraturii specializate, propunem fie stabilirea în lege a unor criterii suplimentare aplicabile în procedura de numire a procurorilor-șefi ai procuraturilor specializate, fie indicarea acestor criterii adiționale în fișa de evaluare a candidatului la funcțiile de conducere în speță, în procedura de selecție desfășurată de Colegiul pentru selecția și cariera procurorilor.</p> <p>Instituirea comisiei de preselecție nu este în spiritul normelor constituționale ce atribuie CSP rolul de esență pe acest domeniu</p>	<p>Mecanismul propus pentru procedura de preselecție nu este în acord cu raționamentele Curții Constituționale expuse în Hotărârea nr.13/2020. Aceste constatări rămân valabile și pentru modificările propuse în prezentul proiect.</p> <p>Circumstanța prevăzută de autorii proiectului că, comisia de preselecție este instituită de CSP nu rezolvă pe deplin obiecțiile înaintate, deoarece oricum componența comisiei îi este impusă CSP prin lege.</p> <p>Respectiv, aspectele elucidate de Curte în această hotărâre rămân fără un corespondent adecvat transpus în proiectul examinat.</p> <p>Nu sunt clare raționamentele identificării doar a autorităților Președintelui Republicii și ministerului Justiției ca fiind în drept să propună membri în comisia de preselecție, considerând rolul acestora drept unul excesiv în procedura propusă.</p> <p>Modificările propuse diluează considerabil competențele constituționale ale CSP în favoarea unei entități formate pe baza unor criterii politice.</p>

Argumente care confirmă că această comisie de preselecție diminuează rolul CSP:

(7) Preselecția candidaților la funcția de procuror-șef al procuraturii specializate se efectuează de către comisia instituită de Consiliul Superior al Procurorilor, compusă din 5 persoane după cum urmează: unul este propus de Președintele Republicii, unul de Ministerul Justiției, trei sunt propuși de Consiliul Superior al Procurorilor. Calitatea de membru al comisiei speciale poate fi deținută de persoane care dispun de calificare în domeniul dreptului și/sau al managementului public, precum și au experiență de cel puțin 10 ani în domeniul de activitate profesională în țară sau de peste hotare, precum și se bucură de o reputație ireproșabilă. În activitatea sa, comisia va fi asistată de un psiholog, cu drept de a formula concluzii scrise.

Deși este notat că comisia se instituie de CSP, totuși, există o concurență de norme care concomitent stabilesc imperativ, care este componența comisiei și, astfel, CSP este limitat în atribuții. În rezultat CSP are funcția doar să constate. Respectiv, poziția și intervenția puterii executive este excesivă.

(8) [...] După finisarea concursului, Comisia întocmește lista candidaților care au participat la concurs precum și fișă finală de evaluare a candidaților în care sunt desemnați învingătorii concursului în ordine descrescătoare și printr-o hotărâre motivată transmite Consiliului Superior al Procurorilor decizia Comisiei cu privire la rezultatul concursului.

a) Din conținutul acestui alineat constatăm că de fapt comisia de preselecție este cea care desfășoară în realitate concursul, evaluează candidații și desemnează învingătorii, stabilind rezultatele concursului, ceea ce este o desconsiderare evidentă a rolului CSP în calitate de organ de autoadministrare al procurorilor.
b) Norma stipulează că „printr-o hotărâre motivată transmite Consiliului Superior al Procurorilor decizia Comisiei cu privire la rezultatul concursului.” Nu este clar sensul acestei construcții lingvistice, fiind lipsită de consecvență juridică specificarea că „printr-o hotărâre” se transmite „decizia Comisiei”. Trebuie făcute precizări cum printr-o hotărâre poate fi transmisă o decizie.

(11) [...] În urma examinării obiecțiilor Consiliului Superior al Procurorilor, comisia prezintă Consiliului Superior al Procurorilor aceeași hotărâre privind rezultatul concursului sau demarează un nou concurs.

Este excesiv ca comisia de preselecție să fie cea care decide asupra necesității demarării unui nou concurs.

(12) În cadrul concursului repetat, se consideră ales candidatul care a acumulat cel mai mare număr de voturi din numărul membrilor prezenți.

Redacția alineatului este imprecisă, întrucât concursul conține ambele etape și nu este clar la care membri se referă: la membrii CSP sau la membrii comisiei, fiind confuză cui aparține atribuția în speță.

(13) Procurorul General dispune de dreptul de a respinge candidatura propusă de Consiliul Superior al Procurorilor pentru funcția de procuror-șef al procuraturii specializate în cazul depistării unor probe incontestabile de incompatibilitate a candidatului cu funcția respectivă, de încălcare de către candidat a legislației sau de încălcare a procedurilor legale de selecție a acestuia. Refuzul de

Nu este stipulat ce se întâmplă în cazul în care Procurorul General acceptă candidatura propusă de CSP, care este termenul în care Procurorul General emite ordinul de numire în funcție a candidatului respectiv.

numire trebuie să fie motivat și se face în termen de 10 zile lucrătoare de la data recepționării propunerii.		
(14) [...] Obiecțiile Procurorului General expuse în refuzul de numire în funcție a candidatului, însoțite de materialul probator se examinează în ședința comisiei speciale, cu participarea Procurorului General și a candidatului respins, în termen de 10 zile din momentul recepționării dosarului. Comisia specială dispune de dreptul de a respinge în tot sau în parte obiecțiile, modifica, revoca hotărârea și adopta o nouă hotărâre sau de a relua procedura de preselecție.	Teza a doua a alin.(14) acordă competențe prea largi comisiei, care depășesc sensul activității acesteia și se plasează chiar cu superioritate față de competențele CSP. Ar rezulta, din sensul legii, că la Procurorul General ajunge hotărârea CSP, prin care se propune candidatului. Respectiv, prin lege, CSP este obligat să restituie dosarul candidatului către comisia specială. Nu este clar: - ce se întâmplă cu hotărârea CSP? - din ce motive CSP nu poate decide asupra refuzului Procurorului General? - care dintre hotărâri o modifică sau o revocă comisia? - care sunt argumentele că dreptul de reluare a procedurii de preselecție revine comisiei și nu CSP?	
(15) În cazul propunerii repetate a aceluiași candidat, Procurorul General emite, în termen de 5 zile lucrătoare, ordinul privind numirea candidatului în funcția de procuror-șef al procuraturii specializate.	Nu este clar care entitate este emitentul propunerii repetate, care este obligatorie pentru Procurorul General. Legea trebuie să fie clară și previzibilă și să lase loc de ambiguități juridice, care să poată fi interpretate diferit.	
9. La articolul 54, alineatul (1) va avea următorul cuprins: „(1) Transferul procurorului într-o funcție de același nivel sau nivel inferior, cu excepția funcției de procuror-șef și adjunct al procurorului-șef, se realizează prin concurs. Procedura concursului prin transfer se stabilește printr-un regulament aprobat de către Consiliul Superior al Procurorilor.”	Renunțarea la inițiativa de modificare a mecanismului transferului.	Păstrăm raționamentul expus la pct.4 din tabel.

Adițional, reiterăm îngrijorarea privind modificările excesive și într-un termen restrâns a prevederilor Legii nr.3/2016 cu privire la Procuratură în lipsa unei fundamentări de ansamblu aferentă necesității de amendare a cadrului normativ ce reglementează sistemul Procuraturii, astfel fiind pus în pericol principiul stabilității cadrului normativ.

Respectiv, propunem ca în acest context de modificare a Legii nr.3/2016, autorii proiectului să identifice posibilitatea elaborării unui document mai cuprinzător, care să includă și alte domenii de intervenție, astfel ca să fie evitate modificări cu caracter îngust și cu o frecvență necorespunzătoare tehnicii legislative.

Expunem următoarele aspecte ce urmează a fi îmbunătățite pe dimensiunea cadrului legal aferent activității organelor de autoadministrare a Procuraturii, după cum urmează:

- fortificarea statutului Inspecției procurorilor prin excluderea acestei entități din subordinea Procuraturii Generale și atribuirea statutului de organ specializat autonom în cadrul Consiliului Superior al Procurorilor, precum și modificarea statutului inspectorilor cu analiza posibilității ca aceștia să fie procurori detașați;

- comasarea Colegiului pentru selecția și cariera procurorilor cu Colegiul de evaluare a performanțelor procurorilor cu identificarea posibilității ca membri-procurori să fie detașați din funcție pe perioada mandatului;

- dezvoltarea garanțiilor pentru mandatul de membru al Consiliului Superior al Procurorilor (instituirea regulilor privind funcția ce urmează a fi ocupată la încheierea mandatului și revizuirea interdicției stabilite prin lege de a participa la concursuri pentru ocuparea unei funcții de conducere);

- introducerea votului electronic.

Consiliul Superior al Procurorilor